

Vår ref:
Utenrikskomiteen på Stortinget

Dato:
05.11.2007

Innlegg til Forsvarskomiteen ifm Statsbudsjett 2008

God morgen, og takk for denne anledning til å bli hørt i forbindelse med årets statsbudsjett.

Som dere vet er Norges Fredsråd en av de viktigste arenaene for diskusjon og folkelig engasjement for fred. Vi representerer ikke mindre enn 20 fredsorganisasjoner som gjennom våre møteplasser engasjerer seg, og arbeider målrettet med sentrale sikkerhetspolitiske spørsmål og fredsbygging. Vi er her i dag for å be dere om å styrke samarbeidet på tvers av organisasjoner og gjøre det mulig for fredsorganisasjonene å søke om prosjektmidler under post 71 i forsvarsbudsjettet, og i samsvar anbefalingene fra Statskonsult i 2006.

Norge er i dag en viktig bidragsyter til fred og sikkerhet i verden, blant annet gjennom vårt økonomiske og militære bidrag til FNs fredsbevarende og fredsstøttende operasjoner, og som et foregangsland i utviklingen av den såkalte «integrated missions» doktrinen. Av de ca 600 Norske soldatene som deltar i internasjonale operasjoner er i underkant av 100 fordelt på steder i Midtøsten, Øst-Afrika og på Balkan, mens den største kontingenten befinner seg i Afghanistan hvor ca 500 soldater bidrar til sikkerheten i Faryab gjennom det tyskledede QRF styrken i Mazar-e-Sharif og gjennom den norskledede PRTen i Maymaneh. I tillegg til dette kommer materiell, flystøtte og transportkapasitet til flere av operasjonene. I 2008 har Norge besluttet å øke sin militære deltagelse i internasjonale operasjoner, og vil sammen med Sverige sende en ingeniørbataljon til Darfur for å bidra til å bedre infrastrukturen i den krigsherjede provinsen.

Som de vanskelig fredsforhandlingene i Libya har vist er det imidlertid lite som tyder på at vårt bidrag til en felles AU og FN operasjon vil bli hverken enkelt eller kortvarig.

Norge bruker i dag drøyt 30 mrd kroner på forsvarsbudsjettet, eller ca 3% av det samlede statsbudsjettet. Gjennom FPU sin innstilling og Forsvarsjefens egen studie som legges frem i dag går man trolig inn for en økning, blant annet for å kunne delta mer effektivt i internasjonale operasjoner og for å ivareta suverenitetshevdelse i langs våre grenser.

I Forsvarets verdigrunnlag fra 2006 heter det at:

«Forsvaret er en del av totalforsvaret og basert på verneplikten. Skal Forsvaret fungere etter sin hensikt må det ha en god forankring i samfunnet. En slik forankring oppnås gjennom god kommunikasjon og størst mulig åpenhet, spesielt gjennom en bevist kontakt med media. Skal befolkningen kunne forstå bruken av militært personell, må de politiske mål og intensjoner med å bruke styrker gjøres kjent. En god dialog skaper tillit og engasjement i befolkningen og innad i Forsvaret.» (s24)

Norges Fredsråd arrangerte i 2007 et forberedende seminar til NATOs utenriksministermøte i Oslo. Seminaret ble åpnet av Utviklingsminister Solheim og gjennomført i samarbeid med Utenriksdepartementet og Den Norske Atlanterhavskomite. Vi vedlegget en rapport fra seminaret der sentrale utfordringer for NATO og Norge belyses.

Den 14. november arrangerer vi på nytt et større seminar under tittelen «Freds- og forsvarspolitiske perspektiver på fremtidens forsvar». Seminaret tar utgangspunkt i rapporten fra Forsvarssjefen som offentliggjøres i dag, og ser på globale trender i bruk av militærmakt, organiseringen av vårt hjemlige forsvar, og deltagelse i internasjonale operasjoner. Hensikten med seminaret, som åpnes av Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen, er å forberede politikere, fagmiljøer og aktivister til å medvirke i debatten om langtidsplan for forsvaret som legges frem til våren. Vi vedlegger program og inviterer alle de i forsvarskomiteen som ikke allerede har meldt seg på seminaret til å gjøre dette innen 7.november.

Dette er bare to eksempler på vår aktivitet som understreker Norges Fredsråds rolle som møteplass for diskusjon om sentrale freds- og sikkerhetspolitiske utfordringer, på tvers av ideologiske skillelinjer, og med henblikk på å fremme bærekraftige løsninger for fred. Vi vil med vårt arbeid stimulere forståelse for en helhetlig Norsk freds- og sikkerhetspolitikk, og mener at kunnskapsbaserte og synlige arenaer med bred deltagelse er viktige peilemerker for å oppnå dette.

Neste halvår planlegger vi blant annet å fokusere på «Fredsbygging i Afrika» med særlig fokus på kvinners deltagelse i fred og sikkerhet (1325), og våre Norske bidrag i den fredsstøttende operasjoner i Darfur.

Fra Forsvarsdepartementet foreslås det en økning på drøyt 2 millioner kroner til frivillige organisasjoner som arbeider med forsvars og sikkerhetspolitiske spørsmål. Den totale støtten utgjør 56 millioner kroner som fordeles til drift og prosjektaktivitet på bakgrunn av organisasjonenes egenart. Statskonsult gjennomførte i 2006, på bestilling fra Forsvarsdepartementet, en evaluering av denne ordningen (2006:06 «*Evaluering av tilskudd til frivillige organisasjoner på forsvarsområdet*») og anbefalte blant annet en gjennomgang av tildelingskriterier og formål med støtten. Videre ble det lagt særlig vekt på at ordningen i

sterkere grad må stimulere til strategiske samarbeid mellom organisasjoner, samt at en større andel av støtten bør gis som prosjektstøtte for å fremme slike samarbeid.

Når staten bruker over 3% av statsbudsjettet på militær aktivitet i og utenfor vårt eget land må dette forklares til det Norske folk. Bevilgende myndigheter bør derfor se på fredsorganisasjonene som viktige partnere for å spre kunnskap og skape forståelse for de prioriteringene som ligger til grunn, men også som viktige samtalepartnere for å sikre at vår deltagelse bygger på fredsfulle såvel som militærfaglige vurderinger. Når Norge øker sitt militære engasjement i internasjonale operasjoner bør dette også medføre en styrking av arenaer for debatt om en slik deltagelse.

Videre mener vi at Forsvarsdepartementet i tildelingen av prosjektmidler bør gi rom for søknader fra fredsorganisasjonene som både enkeltvis, og i samarbeid med forsvarsorganisasjoner kan bidra til å øke forståelsen for utfordringene knyttet til sivil-militære operasjoner internasjonalt. Norges Fredsråd har ved flere anledninger vist at et samarbeid på tvers av organisasjoner er både mulig og fruktbart. Vi håper derfor denne komiteen vil ta Statskonsults anbefalinger på alvor og utforme en merknad i som gjør det mulig for fredsorganisasjonene å søke om støtte til å videreutvikle slike samarbeid.

En viktig begrunnelsen for militær deltagelse internasjonalt er at vi ønsker å bidra til fred og sikkerhet i de landene vi er aktive. Når ønsket om fred ligger til grunn for forsvarets aktivitet bør det også være naturlig at fredsorganisasjonene mottar støtte til opplysningsarbeid fra forsvarsdepartementet.

Jeg takker for oppmerksomheten og tar gjerne imot spørsmål.

Frode Restad
Daglig leder
Norges Fredsråd